EĞİTİME GİRİŞ

Editörler
Doç. Dr. Mevlüt Kara - Doç. Dr. Fatih Bozbayındır

nobel

EĞİTİME GİRİŞ

Editörler: Doç. Dr. Mevlüt Kara - Doç. Dr. Fatih Bozbayındır

Yayın No.: 4726
Eğitim No.: 976
ISBN: 978-625-397-031-4
E-ISBN: 978-625-397-032-1
Basım Sayısı: 1. Basım, Mart 2023

© Copyright 2023, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340
Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir.
Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik
ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Akademik Yayıncılık, 2011 yılından beri "tanınmış uluslararası yayınevi" statüsündedir.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Sayfa Tasarım: Samet Tekin -samet@nobelyayin.com-
Redaksiyon: Selma Günaydın -selma@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım: Mehtap Asiltürk -mehtap@nobelyayin.com-

Kütüphane Bilgi Kartı

Kara, Mevlüt., Bozbayındır, Fatih.
Eğitime Giriş / Editörler: Mevlüt Kara - Fatih Bozbayındır
1. Basım, XXII + 416 s., 16,5x24 cm. Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-397-031-4
E-ISBN: 978-625-397-032-1
1. Eğitim 2. Öğrenme 3. Öğretmen Adayı

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.
Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA
Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65
Sipariş: siparis@nobelyayin.com- **E-Satış:** www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com
www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa, Kırmızı Kedi, Arkadaş, D&R, Dost, Kika, Kitapsan, Nezih, Odak, Pandora, Prefix, Remzi

Baskı ve Cilt: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. Anonim Şirketi / Sertifika No.: 46519
Beytepe Köy Yolu No.: 3 06800 Bilkent-Çankaya/ANKARA

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Doç. Dr. Mevlüt KARA – Doç. Dr. Fatih BOZBAYINDIR

1. Bölüm: Eğitime İlişkin Temel Kavramlar

Doç. Dr. Mevlüt KARA, Gaziantep Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-6381-5288
Dr. Sedat ALEV, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID ID: 0000-0003-4506-4756

2. Bölüm: Eğitimin Amaç ve İşlevleri

Dr. İbrahim LİMON, Millî Eğitim Bakanlığı
ORCID ID: 0000-0002-5830-7561

3. Bölüm: Eğitimin Diğer Bilimlerle ve Alanlarla İlişkisi

Dr. Öğr. Üyesi Bayram BOZKURT, Gaziantep Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-9184-0878

4. Bölüm: Bir Eğitim ve Öğrenme Ortamı Olarak Okul ve Sınıf

Doç. Dr. Ebru KÜLEKÇİ AKYAVUZ, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-2436-8761
Dr. Fatime EROL, Kilis 7 Aralık Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0001-7148-8865

5. Bölüm: Eğitimin Tarihî Temelleri

Dr. Öğr. Üyesi Emrah Berkant PATOĞLU, Gaziantep Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-5933-3024

6. Bölüm: Eğitimin Sosyal ve Kültürel Temelleri

Doç. Dr. Serkan ÜNSAL, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0003-0367-0723

Doç. Dr. Abdullah ÇETİN, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0003-1118-0740

7. Bölüm: Eğitimin Hukuki Temelleri

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet BAŞ, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0001-9309-8702

8. Bölüm: Eğitimin Politik Temelleri

Dr. Feride ÖKSÜZ GÜL, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-4958-7928

9. Bölüm: Eğitimin Ekonomik Temelleri

Doç. Dr. Fatih BOZBAYINDIR, Gaziantep Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0001-5393-0955

10. Bölüm: Eğitimin Felsefi Temelleri

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖZDOĞRU, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-3853-8389

11. Bölüm: Eğitimin Psikolojik Temelleri

Doç. Dr. Mustafa ERCENGİZ, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-6891-8462

Dr. Öğr. Üyesi Erol UĞUR, Düzce Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0003-1974-2621

12. Bölüm: Türkiye'de Öğretmenlik Mesleği

Doç. Dr. Abdullah ÇETİN, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0003-1118-0740
Doç. Dr. Serkan ÜNSAL, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0003-0367-0723

13. Bölüm: Eğitim Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri

Doç. Dr. Servet ÜZTEMUR, Anadolu Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-1580-9123
Doç. Dr. İlker DERE, Namık Kemal Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0003-0993-7812
Prof. Dr. Erkan DİNÇ, Anadolu Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-0953-3351

14. Bölüm: 21. Yüzyılda Eğitimle İlgili Yönelimler

Prof. Dr. Ahmet KAYA, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0001-8899-9178
Doç. Dr. Ahmet GÖÇEN, Harran Üniversitesi
ORCID ID: 0000-0002-9376-2084

ÖN SÖZ

Eğitim, bir toplumun gelişmesinde ve kalkınmasında en önemli araç olarak görülmektedir. Eğitimi sadece kendi sınırları içinde değerlendirmek ve yorumlamak doğru olmayacaktır. Çünkü eğitim bilimleri, birçok bilim alanıyla ilişkisi olan bir alandır. Eğitim bilimleri, diğer bilimleri etkilediği gibi diğer bilimlerden de etkilenmektedir. Bundan dolayı her alan, kendi amaçları doğrultusunda eğitimi tanımlamış ve eğitimin amaçlarını belirlemiştir. Eğitim; sosyoloji açısından bir kültürleme süreci ve kültürel mirası yeni nesillere aktarma, ekonomi açısından nitelikli insan gücü ve bilinçli üreten-tüketen bir birey yetiştirme, politika açısından iyi bir vatandaş ve seçmen yetiştirme, hukuk açısından var olan anayasa ve kanunları benimseyen bireyler yetiştirme ve eğitimi hukuk doğrultusunda gerçekleştirme ve psikoloji açısından bireyin davranışını değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Görüldüğü gibi her alan, eğitimi kendi bağlamında tanımlamakta ve amaçlarını gerçekleştirmek için bir araç olarak görmektedir. Bu alanlarda yaşanan değişim ve gelişmeler, eğitimi etkilediği gibi eğitim alanındaki gelişmeler ve yeni yaklaşım ve yönelimler de bu alanları etkilemektedir. Bundan dolayı eğitimin gerçekleştiği eğitim kurumları, açık sistem özellikleri göstermektedirler. Eğitim kurumlarının açık sistem özelliklerine sahip olmasından dolayı eğitim kurumlarında en önemli göreve sahip olan öğretmenler de mesleki anlamda sürekli olarak kendini geliştirmeli ve yenilemelidir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda öğretmenlik; devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olarak tanımlanmaktadır. Yapılan işin bir meslek sayılabilmesinin şartlarından biri de yapılan iş ile ilgili bir eğitim almaktır. Öğretmenlik mesleğine sahip olabilmenin şartlarından biri de hizmet öncesi eğitimi başarı ile tamamlamaktır. Türkiye'de öğretmenlik mesleğine ilişkin hizmet öncesi eğitim, temelde eğitim fakülteleri tarafından verilmektedir. Hizmet öncesi eğitim sürecinde öğretmen adaylarına; mesleki bilgi, alan bilgisi ve genel kültür alanında eğitim verilmektedir. Öğretmen adayları, hizmet öncesi eğitim ile mesleki bilgi (pedagoji) alanında bilgi ve becerilerini geliştirmektedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının mesleki bilgi bağlamında ilk olarak muhatap olduğu ders, *Eğitime Giriş* dersidir.

Eğitime Giriş dersi ile öğretmen adayları, mesleki bilgi alanıyla ilgili içeriği toplu hâlde görme fırsatı yakalamaktadırlar. Bu eserde, eğitim ve öğretimle

ilgili temel kavramlar; eğitimin amaçları ve işlevleri; eğitimin diğer alanlarla ve bilimlerle ilişkisi; eğitimin hukuki, sosyal, kültürel, tarihî, politik, ekonomik, felsefi ve psikolojik temelleri; eğitim bilimlerinde yöntem; bir eğitim ve öğrenme ortamı olarak okul ve sınıf; öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede güncel gelişmeler; yirmi birinci yüzyılda eğitimle ilgili yönelimler gibi konu başlıklarına yer verilmiştir. İçerik açısından incelendiğinde bu ders kitabı, diğer meslek bilgisi derslerinde elde edilecek kazanımlara temel oluşturmakta ve öğretmen adaylarına, görev alacağı eğitim sistemi ve eğitimin önemini anlamada farkındalık kazandırma niteliğindedir. Eğitme Giriş dersi, bu açılardan önem arz ettiği için bu kitap, mesleki bilgi alanındaki temel bilgileri sunma bağlamında, alanında uzman eğitim bilimciler tarafından özenle hazırlanmıştır.

Bu kitabın hazırlanmasında, uygulamadaki deneyimlerini ve alan bilgilerini sentezleyip bizlere sunan yazarlara şükranlarımızı arz ederiz. Ayrıca kitabın yazım ve baskı sürecinde desteklerini esirgemeyen ve öğretmen adaylarına bu kitabın ulaşmasını sağlayan Nobel Akademik Yayıncılığa ve çalışanlarına teşekkür ederiz.

Editörler

Doç. Dr. Mevlüt KARA- Doç. Dr. Fatih BOZBAYINDIR

İÇİNDEKİLER

BÖLÜMLER VE YAZARLARI ..... **iii**
ÖN SÖZ ..... **vii**

1. BÖLÜM
EĞİTİME İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR **1**
Mevlüt Kara - Sedat Alev

Giriş 1
Eğitim 2
Formel Eğitim 3
Örgün Eğitim 3
Yaygın Eğitim 5
İnformel Eğitim 7
Uzaktan Eğitim 8
Özel Eğitim 9
Sosyalleşme Süreci Olarak Eğitim 10
Kültürleme 11
Kültürlenme 12
Kültürleşme 12
Öğretim 12
Öğrenme 14
Öğretme 15
Program 16
Eğitim Programı 19
Öğretim Programı 20
Ders Programı 20
Örtük Program 21
Sonuç 21
Önerilen Kitaplar 22
Değerlendirme Soruları 23
Kaynakça 25

2. BÖLÜM
EĞİTİMİN AMAÇ VE İŞLEVLERİ 29
İbrahim Limon

Giriş 29
Eğitimin Amaçları 30
Eğitimin Uzak Amaçları 31
Eğitimin Genel Amaçları 32
Türk Millî Eğitim Sisteminin Genel Amaçları 32
Eğitimin Özel Amaçları 33
Örgün Eğitimin Amaçları 33
Yaygın Eğitimin Amaçları 35
Eğitimin İşlevleri 36
Eğitimin Açık İşlevleri 38
Toplumsal İşlevleri 38
Eğitimin Ekonomik İşlevleri 40
Eğitimin Siyasal İşlevleri 42
Eğitimin Bireysel İşlevleri 43
Eğitimin Gizil İşlevleri 44
Eş Seçme İşlevi 44
Statü Kazandırma İşlevi 45
Çocuk Bakıcılığı İşlevi 45
İşsizliği Önleme ve Çocuğun Ekonomik Sömürüsünü Engelleme İşlevi 45
Tanıdık Sağlama İşlevi 46
Önleme ve Koruma İşlevi 46
Sonuç 47
Örnek Olay 48
Önerilen Kaynaklar 48
Değerlendirme Soruları 49
Kaynakça 51

3. BÖLÜM
EĞİTİMİN DİĞER BİLİMLERLE VE ALANLARLA İLİŞKİSİ 53
Bayram Bozkurt

Giriş 53
Eğitimin Bazı Bilimlerle İlişkisi 54
Eğitim-Antropoloji İlişkisi 54
Eğitim-Psikoloji İlişkisi 54

Eğitim-Felsefe İlişkisi 55
Eğitim-Sosyoloji İlişkisi 56
Eğitim-Tarih İlişkisi 57
Eğitim-Politika İlişkisi 57
Eğitim-Hukuk İlişkisi 58
Eğitim-Ekonomi İlişkisi 58
Eğitim Biliminin Bazı Alt Alanları ile İlişkisi 59
Eğitim Yönetimi 59
Eğitim Denetimi 60
Eğitimde Program Geliştirme 60
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme 61
Rehberlik ve Psikolojik Danışma 62
Özel Eğitim 64
Eğitimin Diğer Alanlarla İlişkisi 65
Eğitim-Dil İlişkisi 65
Eğitim-Aile İlişkisi 65
Eğitim-Din İlişkisi 66
Eğitim-Sanat İlişkisi 67
Eğitim-Doğa İlişkisi 68
Eğitim-İnsan Hakları İlişkisi 69
Sonuç 70
Okuma Parçası 71
Değerlendirme Soruları 72
Kaynakça 74

4. BÖLÜM
BİR EĞİTİM VE ÖĞRENME ORTAMI OLARAK OKUL VE SINIF 77
Ebru Külekçi Akyavuz - Fatime Erol

Giriş 77
Öğretim Ortamı Olarak Okul 77
Okulun Amaçları ve İşlevleri 78
Okulun Fiziksel Ortamı 79
Okulun Sosyopsikolojik Ortamı 80
Etkili Okul 81
Etkili Okulun Özellikleri 81
Öğrenen Okul 83
Güvenli Okul 85

Okul Kültürü 86
Okul Kültürünün Temel Özellikleri 86
Okul İklimi 87
Okul İkliminin Unsurları 88
Okul Liderliği 89
Öğretim Ortamı Olarak Sınıf 91
Öğrenci Merkezli Öğrenme Ortamlarının Düzenlenmesi 92
Sınıfın Büyüklüğü ve Öğrenci Sayısı 93
Sınıfın Isısı 94
Sınıfın Işığı 94
Sınıfın Rengi 94
Sınıfın Yerleşim Düzeni 94
Etkili Sınıf Yönetimi 97
Öğretmen Liderliği 98
Sonuç 100
Örnek Olay 101
Okuma Önerileri 101
Değerlendirme Soruları 102
Kaynakça 104

5. BÖLÜM
EĞİTİMİN TARİHÎ TEMELLERİ 107
Emrah Berkant Patoğlu

Giriş 107
Dünyada Eğitimin Tarihî Temelleri 108
İlk Çağ'da Eğitim 108
Ön Asya Uygarlıkları (Eski Mısır, Mezopotamya) 108
Anadolu Uygarlıkları (Hititler) 110
Akdeniz Uygarlıkları (Antik Yunan, Roma, İsrail, Fenike) 111
Doğu Uygarlıkları (Çin, Hint, Fars) 113
Orta Çağ'da Eğitim 116
Yeni Çağ'da Eğitim 118
Yakın Çağ'da Eğitim 120
Türk Dünyasında Eğitimin Tarihî Temelleri 121
İslamiyet Öncesinde Türk Dünyasında Eğitim 121
Sakalar/İskitler 121

Hunlar 122
Göktürkler 123
Uygurlar 124
İslamiyet Sonrasında Türk Dünyasında Eğitim 125
Karahanlılar 125
Selçuklular 128
Osmanlılar 130
Türkiye Cumhuriyeti 134
Sonuç 138
Değerlendirme Soruları 141
Kaynakça 143

6. BÖLÜM
EĞİTİMİN SOSYAL VE KÜLTÜREL TEMELLERİ 147
Serkan Ünsal - Abdullah Çetin

Giriş 147
Eğitim Sosyolojisi 148
Eğitim Toplum İlişkisi 150
Toplumsallaşma 151
Sosyal Bir Sistem Olarak Okul 153
Eğitim ve Aile 154
Eğitim ve Toplumsal Tabakalaşma 155
Eğitimde Fırsat Eşitliği 155
Eğitim ve Toplumsal Hareketlilik 157
Eğitim ile Kültür Arasındaki İlişki 158
Toplumsal Değişimde Eğitim 159
Sonuç 160
Okuma Parçası 161
Değerlendirme Soruları 162
Kaynakça 164

7. BÖLÜM
EĞİTİMİN HUKUKİ TEMELLERİ 167
Muhammet Baş

Giriş 167
Hak ve Hukuk Kavramları 171
Eğitim Hakkı ve Eğitim Hukuku 172

Eğitim-Hukuk-Toplum ve Devlet İlişkisi 176
Normlar Hiyerarşisi 178
Uluslararası Belgelerde Eğitim Hakkı 182
İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 183
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 183
Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi 184
Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme 184
Ulusal Belgelerde Eğitim Hakkı 185
Eğitimle İlgili Kanunlar 187
Tevhid-i Tedrisat Kanunu 187
1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu 187
222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu 190
2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu 190
İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (4+4+4 Eğitim Kanunu) 190
7354 sayılı Öğretmenlik Meslek Kanunu 191
Aday Öğretmenlik ve Öğretmenlik Kariyer Basamakları Yönetmeliği 191
Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK/652) 192
Sonuç 192
Okuma Parçası 193
Değerlendirme Soruları 196
Kaynakça 199

8. BÖLÜM
EĞİTİMİN POLİTİK TEMELLERİ 203
Feride Öksüz Gül

Giriş 203
Politika ve Eğitim 204
Ulusal Kurumlar ve Eğitim Politikaları 205
Uluslararası Kurumlar, Küresel Gelişmeler ve Eğitim Politikaları 208
İdeoloji ve Eğitim 210
Eğitim İdeolojileri 212
Öğretim Programı ve İdeoloji 217
Devlet, Kamu Eğitimi ve İdeoloji 220
Piyasa İdeolojisi ve Eğitim 221
Eğitim-İdeoloji İlişkisi Üzerine Eleştirel Görüşler: Bireyin Özgürleşmesi 223

Sonuç 225
Örnek Olay: Singapur'un eğitim ideolojisinin betimlenmesi 226
Değerlendirme Soruları 227
Kaynakça 229

9. BÖLÜM
EĞİTİMİN EKONOMİK TEMELLERİ 231
Fatih Bozbayındır

Giriş 231
İnsan ve Ekonomi Bilimi 232
Eğitim ve Ekonomi Bilimi 232
Ekonomi Kuramları ve Eğitim Anlayışları 234
Liberal Kapitalizm ve Eğitim 235
Sosyalizm ve Eğitim 235
Müdahaleci Kapitalizm ve Eğitim 235
Neoliberalizm ve Eğitim 236
Eğitim Ekonomisi ve Finansmanı 236
Eğitim Ekonomisi ve Planlama 239
Eğitim ve Verimlilik 241
Eğitimin Yararları ve Dışsallıkları 242
Eğitim Arzı ve Talebi 243
Eğitimin Maliyeti 245
Eğitim Harcamaları 247
Türkiye'de Eğitimin Gelir Kaynakları 249
Türkiye'de İlköğretimin Finansmanı 251
Türkiye'de Ortaöğretimin Finansmanı 252
Türkiye'de Yükseköğretimin Finansmanı 253
Türkiye'de Eğitim Harcamaları 254
Sonuç 257
Değerlendirme Soruları 259
Kaynakça 261

10. BÖLÜM
EĞİTİMİN FELSEFİ TEMELLERİ 265
Mehmet Özdoğru

Giriş 265
Felsefenin Alanları 266

Varlık Felsefesi (Ontoloji) 266
Bilgi Felsefesi (Epistemoloji) 266
Değerler Felsefesi (Aksiyoloji) 267
Eğitim ve Felsefe İlişkisi 267
Bilimsel Bir Disiplin Olarak Eğitim Felsefesi 269
Felsefi Akımlar Bağlamında Eğitim 270
İdealizm ve Eğitim 271
Realizm ve Eğitim 271
Natüralizm ve Eğitim 272
Pragmatizm ve Eğitim 273
Varoluşçuluk ve Eğitim 273
Analitik Felsefe ve Eğitim 276
Eleştirel Teori ve Eğitim 276
Eğitim Felsefesi Akımları 277
Daimîcilik 278
Esasicilik 278
İlerlemecilik 279
Yeniden Kurmacılık 280
Türkiye'de Eğitimin Şekillenmesinde Etkili Olan Felsefi Görüşler 282
Sonuç 284
Okuma Parçası 285
Okuma Önerileri 288
Film Önerileri 288
Değerlendirme Soruları 289
Kaynakça 291

11. BÖLÜM
EĞİTİMİN PSİKOLOJİK TEMELLERİ 295
Mustafa Ercengiz - Erol Uğur

Giriş 295
Gelişim ve Gelişim ile İlgili Kavramlar 296
Gelişimin Temel İlkeleri 298
Gelişim Dönemleri ve Başlıca Gelişim Görevleri 300
1. Bebeklik Dönemi (0-2 yaş) 300
2. İlk Çocukluk Dönemi (2-6) 300
3. Orta Çocukluk (6-12 Yaş) 301

4. Ergenlik (12-18 Yaş) 301
5. Genç Yetişkinlik (19-29 Yaş) 302
6. Orta Yetişkinlik (30-60 Yaş) 302
7. Yaşlılık (61 Yaş ve Üzeri) 303
Gelişim Kuramları 303
Psikoseksüel Gelişim Kuramı 303
Ahlaki Gelişim Kuramı 305
Bilişsel Gelişim Kuramı: Jean Piaget ve Lev Vygotsky 307
Piaget'in Bilişsel Gelişim Kuramı 307
Vygotsky'nin Sosyokültürel Bilişsel Gelişim Kuramı 310
Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramı 311
Chomsky'nin Psikolinguistik (Doğuştancı) Dil Gelişim Kuramı 314
Öğrenme Psikolojisi 316
Öğrenme Kuramları 319
Davranışçı Öğrenme Kuramı 319
Bilişsel Öğrenme Kuramı 321
Sosyal Öğrenme Kuramı 322
Sonuç 323
Değerlendirme Soruları 324
Kaynakça 326

12. BÖLÜM
TÜRKİYE'DE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ 329
Abdullah Çetin - Serkan Ünsal

Giriş 329
Öğretmenliğin Meslekleşmesi 330
Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri 332
Öğretmen Yeterlikleri 333
Öğretmenlerin Rolleri 336
Değişim Sürecindeki Rolleri 336
Eğitsel Rolleri 337
Pedagojik Rolleri 337
Toplumsal Rolleri 337
Liderlik Rolleri 337
Öğretmenlik Mesleğinin Statüsü 338
Mesleki Gelişime Yönelik Engeller 338
Geçmişten Günümüze Öğretmen Yetiştirme 339

Osmanlı Dönemi'nde Öğretmen Yetiştirme 339
Cumhuriyet Dönemi'nde Öğretmen Yetiştirme (1923-1981) 340
İlkokula Öğretmen Yetiştirme 340
Branş Öğretmeni Yetiştirme 341
Yükseköğretim Kurumlarında Öğretmen Yetiştirme (1982-2022) 342
Sonuç 343
Okuma Parçası 345
Değerlendirme Soruları 346
Kaynakça 348

13. BÖLÜM
EĞİTİM BİLİMLERİNDE ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ 351
Servet Üztemur - İlker Dere - Erkan Dinç

Giriş 351
Temel Kavramlar 351
Bilgi 351
Bilgi Türleri 352
Bilim 352
Bilimin (Bilimsel Bilginin) Özellikleri 353
Bilimsel Araştırma 353
Araştırma Paradigmaları 354
Pozitivist Paradigma 355
Yorumlamacı Paradigma 356
Nicel Araştırma Desenleri 359
Deneysel Araştırmalar 359
Tarama Araştırması 360
İlişkisel (Korelasyonel) Araştırma 361
Nitel Araştırma Desenleri 361
Fenomenoloji (Olgubilim) 361
Eylem Araştırması 362
Etnografya (Kültür Analizi) 362
Durum (Vaka) Çalışması 363
Temellendirilmiş (Gömülü) Kuram 363
Anlatı Araştırması 364
Nicel Araştırma Süreci 364
Nitel Araştırma Süreci 365

Nicel Araştırmalarda Örnekleme 367
Basit Seçkisiz (Tesadüfi) Örnekleme 367
Tabakalı Örnekleme 367
Nicel Araştırmalarda Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması 368
Anketler (ölçekler) ve Testler 368
Gözlem Formları ve Diğer Veri Toplama Araçları 369
Nitel Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması 369
Görüşme 369
Gözlem 370
Dokümanlar 371
Nicel Araştırmalarda Veri Analizi 371
Betimsel İstatistikler 372
Nitel Verilerin Analizi ve Yorumlanması 375
Nicel Araştırma Raporlarının Yazımı 377
Nitel Araştırma Raporlarının Yazımı 378
Okuma Önerileri 380
Değerlendirme Soruları 381
Kaynakça 383

14. BÖLÜM
21. YÜZYILDA EĞİTİMLE İLGİLİ YÖNELİMLER 385
Ahmet Kaya - Ahmet Göçen

Giriş 385
Toplum 5.0 386
Endüstri Devrimleri 388
21. Yüzyıl Becerileri 389
STEM Eğitimi 391
Esnek Öğrenme Alanları -Geleceğin Sınıfı (FCL) Örneği 393
Ters Yüz Öğrenme 396
E-Öğrenme ve Uzaktan Eğitim 398
Online Öğrenme Ortamları (Sanal Kampüsler) 400
Sonuç 401
Örnek Olay 402
Değerlendirme Soruları 403
Kaynakça 405

YAZARLAR HAKKINDA 409

Bu kitabı, ülkemizde 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza; özelde ise öğretmenlere, öğretmen adaylarına ve tüm eğitimcilere ithaf ediyoruz…

13. BÖLÜM
EĞİTİM BİLİMLERİNDE ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ*

Servet Üztemur - İlker Dere - Erkan Dinç

Bölümün Amacı

Bu bölümde:

- Eğitim bilimleri alanında yer alan nicel ve nitel araştırma yaklaşımları hakkında genel bilgiler verilmesi,
- Nicel ve nitel bir araştırma tasarımının genel hatlarının ortaya koyulması,
- Veri toplama araçları ve veri analizi hakkında genel bilgiler verilmesi,
- Nicel ve nitel bir araştırma raporunun hazırlanma ilkeleri hakkında bilgiler verilmesi amaçlanmıştır.

Giriş

Bu bölümde eğitimde nicel ve nitel araştırma yöntemleri hakkında açıklayıcı bilgiler verildikten sonra nicel ve nitel araştırma desenleri, veri toplama süreci, verilerin analizi ve araştırma raporunun yazımı konularına değinilmiştir.

Temel Kavramlar

Bilgi

Bilme ve anlama isteği, insanı bilmek için çabaya sevk etmektedir. Bu çabanın odağı, bilgiye ulaşmak ve dünyayı anlamlandırmaktır. Anlama çabasının bir sonucu olan bilgi, araştırma alanlarının özelliklerine, zamana, oluşumuna, etkisine ve uygulama sahasına göre tanımlanmaktadır (Özenç-Uçak, 2010).

* Atıf için: Üztemur, S., Dere, İ., & Dinç, E. (2023). Eğitim bilimlerinde araştırma yöntemleri. M. Kara & F. Bozbayındır (Ed.), *Eğitime giriş* içinde (ss. 351-384). Nobel Akademik Yayıncılık.